

Asia: VN/24131/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Koronatilanteen jatkuessa on luotava edellytykset terveysturvalliselle matkailulle ja löydettävä tasapaino sekä matkustusta rajoittavan sääntelyn, että matkailualan toiminnan mahdollistamisen suhteen. Sekä matkailijoiden että matkailualan toimijoiden kannalta olennaista on, että maahantulorajoitukset ovat ennakoitavia myös pidemmällä aikavälillä. Terveyskriisin lisäksi epävarmuus rajoitustoimista vaikuttaa kielteisesti matkailualan työllisyyteen ja alueiden elinvoimaan, jotka ovat hyvin riippuvaisia kansainvälisistä matkailijoista. Matkailulla on erittäin suuri merkitys myös rakennus-, kuljetus-, ja kaupan aloille. Kansainvälisten matkailijoiden vuonna 2018 Suomeen jättämät tulot olivat lähes 5 miljardia euroa.

Matkailualan tilannetta voidaan helpottaa, jos järkevän ja tarkoituksenmukaisen testaamisen kautta matkailijoilla on mahdollisuus saapua Suomeen ja oleskelu Suomessa mahdollistetaan lyhyeksi ajaksi ilman karanteenia. Tämä edellyttää riittävää testauskapasiteettia sekä pikatestien hyödyntämistä. Matkustusrajoitusten tulee olla oikeasuhtaisia, selviä ja yksiselitteisiä. Matkustusta koskevan viranomaisviestinnän tulee niin ikään olla selkeää ja johdonmukaista.

Tuemme esitysluonnoksen tavoitetta lisätä matkailijoiden luottamusta matkustukseen. Matkailualan toimijat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä terveysviranomaisten kanssa terveysturvallisen matkailun ja sen edellyttämien toimintamallien toteuttamiseksi. Matkailu reagoi kuitenkin hitaasti tapahtuviin säännösmuutoksiin, eivätkä kansainväliset matkanjärjestäjät suunnittele tai suuntaa toimintojaan matkakohteisiin, jossa sääntelyn epävarmuus synnyttää riskin suunnitellulle toiminnalle. Sääntelyn olisi siten oltava matkailualan toimijoiden sekä matkailijoiden ennakoitavissa riittävän aikaisin ja ajallisesti riittävän pitkälle.

Esitysluonnoksessa on puutteita, jotka vaikuttavat suoraan ja välittömästi matkailuyritysten ja matkailuun kytkeytyvien muiden yritysten toimintamahdollisuuksiin. Kansainvälisen matkailun elpyminen ja matkailutoimijoiden toimintamahdollisuuksien parantaminen edellyttävät selkeää ja ennakoitavaa lainsäädäntöä. Nyt lausuttavana oleva esitysluonnos on kuitenkin sekava ja vaikeasti ymmärrettävä kokonaisuus, joka sisältää erilaisia aikarajoja, testausvaatimuksia ja toimintamalleja. Selkeä ja johdonmukainen lainsäädäntö on tärkeä sekä matkailijoiden että matkailutoimijoiden näkökulmasta. Sääntelyn epävarmuus on johtanut siihen, että mahdollisuudet kansainvälisen matkailun elpymiseen on jo talvikauden osalta menetetty. Sääntelyn viipymisen johdosta kansainväliset matkanjärjestäjät ovat peruneet matkojaan Suomeen.

Pidämme negatiivisen ennakkotestin tai maahantulon yhteydessä tehtävän negatiivisen testin mahdollistamaa kolmen vuorokauden karanteenivapaata matkustamista koskevaa toimintamallia tärkeänä. Negatiivisen testin mahdollistamaa karanteenivapaata oleskelua tulisi kuitenkin harkita nostettavaksi 3 vuorokaudesta 4-5 vuorokauteen. Lisäksi tulisi harkita voitaisiinko 72 tunnin karanteenivaatimusta soveltaa yli kuusi vuorokautta kestävien matkojen sijaan vasta yli seitsemän vuorokautta kestäviin matkoihin. Näiden muutosten voidaan arvioida helpottavan matkailua ottaen huomioon matkailijoiden keskimääräinen viipymäaika sekä matkakokonaisuuksien normaali kesto aika. Aikarajat ovat ongelmallisia paitsi matkojen toteutumisen, myös jo tehtyjen ennakkovarausten näkökulmasta.

Tilanteissa, joissa maahantulon yhteydessä vaaditaan toista testiä, tulisi testaus järjestää heti maahan saapumisen yhteydessä joustavasti pikatestejä hyödyntämällä. Toiseen testiin liittyy epäselvyyksiä käytännön toteuttamisen, testipaikkojen, testiin kuljettamisen ja resurssien osalta. Maahan saapuvat matkustajat olisivat esitysluonnoksen mukaan kyettävä erottelamaan neljään eri toimintaprosessiin. Näin monen eri toimintaprosessin käytännön toteuttaminen voi olla hyvin vaikeaa, eikä lainsäädäntöön tulisi esittää sellaista mallia, jonka tiedetään jo säädettäessä olevan liian haastavaa toteuttaa. Matkustajien erottelu, eri toimintaprosesseihin maahantulon yhteydessä, tulee vaatimaan huomattavasti lisäresursseja haastatteluihin sekä uusiin testeihin ohjaamiseen. Sääntelyn yksinkertaistaminen helpottaisi käytännön toimintaprosesseja sekä helpottaisi matkailutoimijoiden toimintaa.

Lähtökohtaisesti pidämme kannatettavana mallia, jossa karanteenisäännöksiä soveltavuus on sidottu Suomen tautitilanteeseen, sillä karanteenisäännöksiä ei ole järkevä soveltaa, jos tilanne Suomessa ei ole merkittävästi erilainen eikä siten johda lisäriskin taudin leviämisestä matkailijoiden kautta. Pidämme kuitenkin ilmaantuvuuskriteerin tasoa liian tiukkana. Ilmaantuvuuskriteerin mukaisesti karanteenisäännökset koskisivat maasta tai muulta maantieteellisesti rajatulta alueelta saapuvia henkilöitä, jossa viimeisen 14 vuorokauden seurantajakson väestöön suhteutettu covid-19-tapausten ilmaantuvuus on vähintään kaksinkertainen Suomeen verrattuna. Esitysluonnoksessa ei ole riittävästi perusteltu ilmaantuvuuskriteeriksi valikoitunutta tasoa tai sen tason merkitystä tartuntojen hallinnan kannalta. Ilmaantuvuuskriteerin tason tarkempi perustelu on tärkeää tarkoitustenmukaisen ja oikeasuhtaisen sääntelyn varmistamiseksi. Olisi tarkemmin selvitettävä, miksi tämä kerroin on otettu sääntelyn perustaksi ja miten tason nostaminen vaikuttaisi tartuntojen hallintaan.

Pidämme tärkeänä, että matkailua koskevassa sääntelyssä on huomioitu myös poikkeuksia lähtökohtaisesta karanteenimääräyksestä ja katsomme, että koronarokotuksien käyttöönoton ennakoiminen on tärkeää. Karanteenin asettaminen esitetyn sääntelymallin lähtökohdaksi kuitenkin heikentää merkittävästi Suomen houkuttelevuutta matkakohteena. Karanteeniuhan vuoksi Suomi ei valikoidu matkakohteeksi eikä pysty kilpailemaan sellaisten maiden kanssa, joissa maahantulo perustuu testaukseen ilman karanteenin edellyttämistä tai viipymän rajoittamista. Suomeen kohdistuvaa matkailua pystytään esitettyjen toimintamallien perusteella avaamaan vain rajoitetusti. Tämän vuoksi pidämme tärkeänä, että esitysluonnoksen toimintamalleja tarkennettaisiin edellä esitetyn mukaisesti.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula

työmarkkinajohtaja

Karoliina Katila

asiantuntija

Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen?

-

Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?

-

Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla?

-

Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?

-

Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?

-

Katila Karoliina
Suomen Yrittäjät